

Sygn. akt I ACa 1146/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Gierczak
Sędziowie:	SA Małgorzata Zwierzyńska (spr.) SO (del.) Leszek Jantowski
Protokolant:	sekretarz sądowy Agata Karczewska

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa B. D.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej im. A. (...)

w S.

o stwierdzenie nieważności oraz o uchylenie uchwał ewentualnie o stwierdzenie ich nieważności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 12 maja 2015 r. sygn. akt XV C 633/14

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) oraz w punkcie I (pierwszym) w części oddalającej powództwo: o stwierdzenie nieważności zmiany porządku obrad walnego zgromadzenia pozwanej w dniu 24 czerwca 2014 r.; o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 z dnia 24 czerwca 2014 r. walnego zgromadzenia pozwanej w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu pozwanej za 2013 r.; o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nr 3 z dnia 24 czerwca 2014 r. walnego zgromadzenia pozwanej w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego pozwanej za 2013 r., i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Leszek Jantowski SSA Dorota Gierczak SSA Małgorzata Zwierzyńska

Sygn. akt I ACa 1146/15

UZASADNIENIE

Powódka B. D. wniosła pozew przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w S., w którym domagała się:

- stwierdzenia jako nieuprawnione procesowania przez walne zgromadzenie w dniu 24 czerwca 2014 roku nad uzupełnionym porządkiem obrad, który wcześniej był podany do wiadomości członków, na skutek złożonego, poza ustawowym trybem, tj. podczas toczących się obrad wniosku przez prezesa pozwanej dotyczącego wykreślenia z porządku obrad pkt. 12, 14.1-14.3. Powódka wyjaśniła przy tym, że uchwały w kwestiach, o których mowa w powyższych punktach zostały uznane jako nieważne w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku;

- uchylenie lub stwierdzenie nieważności podjętych uchwał nr 1, 1a, 2-4 za 2010 rok;

- uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwał walnego zgromadzenia pozwanej odbytego w dniu 24 czerwca 2014 roku:

a) uchwały nr 1 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania zarządu za 2013 rok;

b) uchwały nr 2 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rady nadzorczej za 2013 rok;

c) uchwały nr 3 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013;

d) uchwały nr 4 w sprawie podziału nadwyżki finansowej za 2013 rok;

e) uchwały nr 5 w sprawie udzielenia absolutorium prezesowi M. R. i wiceprezes R. S. (1) za 2013 rok;

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. oddalił powództwo (punkt pierwszy) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt drugi).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Powódka jest członkiem pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w S.. Pozwana w przedmiotowym okresie działała w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące oraz Statut.

Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych (...) przeprowadził lustrację pozwanej spółdzielni za lata 2008-2010. W piśmie z dnia 21 czerwca 2011 r. przedstawiono pewne postulaty co do zmian organizacyjnych, nie stwierdzono większych nieprawidłowości.

Wyrokiem z dnia 19 lutego 2013 r. sygn. akt XVC 661/12 Sąd Okręgowy w Gdańsku ustalił, że uchwały nr 1,1a,2,3,4 walnego zgromadzenia członków pozwanej z dnia 28 czerwca 2011 roku są nieważne. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 8 października 2013 r. sygn. akt I ACa 424/13 oddalił apelację pozwanej od powyższego orzeczenia.

W piśmie z dnia 29 maja 2014 roku sformułowano po raz pierwszy zawiadomienie o walnym zgromadzeniu Członków Spółdzielni, które zaplanowano na 24 czerwca 2014 roku godz. 16:30. Przedstawiono porządek obrad, w tym ponowne głosowanie uchwał walnego zgromadzenia członków z dnia 28 czerwca 2011 r.

Grupa dwunastu członków pozwanej spółdzielni w pismach datowanych na 6 czerwca 2014 r. przedstawiała żądanie umieszczenia w proponowanym przez zarząd pozwanej porządku obrad walnego zgromadzenia członków nowych punktów – przyjęcie protokołu z poprzedniego walnego zgromadzenia, przedstawienie sprawozdania zarządu / rady nadzorczej oraz sprawozdania finansowego za 2010 rok, zatwierdzenie podziału zysków z działalności gospodarczej, udzielenie absolutorium członkom zarządu za 2010 rok, dyskusję nad sprawozdaniami. Członkowie żądali również uzupełnienia informacji o zapadłych orzeczeniach sądowych w sprawie uchwał podjętych w 2011 roku. W drugim piśmie zaproponowano kilka zmian do statutu.

W związku z powyższymi wnioskami ogłoszono nowe zawiadomienie o walnym zgromadzeniu członków z dnia 9 czerwca 2014 r., w którym częściowo wprowadzono propozycje sygnatariuszy pism z 6 czerwca 2014 r.. Członkowie pozwanej (prezes oraz T. P.) wnieśli o wykreślenie z porządku obrad nowych punktów – uzupełnienie zapisu dotyczącego zawiadomienia członków o uzupełnionym porządku obrad, powołanie rady nieruchomości,

przedstawienie sprawozdania zarządu za rok 2010, przedstawienie sprawozdania rady nadzorczej za rok 2010, przedstawienie sprawozdania finansowego za rok 2010.

Powódka wraz ze swoim małżonkiem złożyła jeszcze dwa kolejne pisma z wnioskami oraz polemiką dotyczącymi obrad walnego zgromadzenia członków pozwanej datowane na 18 i 19 czerwca 2014 r.

Oba zawiadomienia skierowane do członków pozwanej były doręczane bez potwierdzenia odbioru.

Rada nadzorcza pozwanej przedkładała członkom pozwanej sprawozdania obejmujący okresy: od 26 czerwca 2012 r. do 25 czerwca 2013 r. oraz od 25 czerwca 2013 r. do 24 czerwca 2014 r. Oba sprawozdania w dużej części były podobnej treści.

W dniu 23 czerwca 2014 r. radca prawny W. M. sporządził opinię prawną w sprawie wniosku powódki o zmianę statutu spółdzielni polegającą na ustanowieniu nowego organu spółdzielni w postaci Rady (...). We wnioskach końcowych opinii wskazano, że wykazane niezgodności projektu uchwały z ustawą prawo spółdzielcze mogą powodować, że uchwalona zmiana statutu w proponowanym brzmieniu dotknięta będzie wadą nieważności.

Podczas walnego zgromadzenia członków w dniu 24 czerwca 2014 r. pozwanej procesowano w oparciu o regulamin obrad (częściowo zmieniony uchwałą walnego zgromadzenia nr 6 z dnia 26 czerwca 2012 r.), podjęto następujące uchwały:

- nr 1, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie zarządu pozwanej za rok 2013. Za uchwałą oddano 56 głosów, przeciwko 5 głosów. W sprawozdaniu z działalności zarządu nie znalazły się informacje o sprawach sądowych, perspektywie rozwoju pozwanej;

- nr 1, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie zarządu pozwanej za rok 2010. Za uchwałą oddano 35 głosów, po jednym głosie przeciwko i wstrzymującym się;

- nr 1a, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie rady nadzorczej za rok 2010. Za uchwałą oddano 36 głosów, przeciwko 3 głosy, jedna osoba wstrzymała się od głosowania;

- nr 2, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie rady nadzorczej pozwanej za rok 2013. Za uchwałą oddano 59 głosów, przeciwko 4 głosy, 1 osoba wstrzymała się od oddania głosu;

- nr 2, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie finansowe za 2010 rok, na które składały się: wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2010 roku, rachunek zysków i strat za 2010 rok. Za uchwałą oddano 36 głosów, przeciwko 3 głosy, jedna osoba wstrzymała się;

- nr 3, w której to uchwale zatwierdzono sprawozdanie finansowe za 2013 rok, na które składały się: wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2013 roku, rachunek zysków i strat za 2013 rok. Za uchwałą oddano 57 głosów, przeciwko 6 głosów;

- nr 3, w której to uchwale nadwyżkę bilansową za rok 2010 wypracowaną z działalności innej niż gospodarka zasobami mieszkaniowymi w wysokości ogółem 46.103,68 zł przeznaczono na pokrycie niedoboru działalności eksploatacyjnej budynków mieszkalnych członków pozwanej proporcjonalnie do powierzchni użytkowej mieszkań. Za uchwałą oddano 35 głosów, przeciwko 3 głosy, jedna osoba wstrzymała się od głosowania;

- nr 4, w której to uchwale nadwyżkę bilansową za rok 2013 wypracowaną z działalności innej niż gospodarka zasobami mieszkaniowymi w wysokości ogółem 213.542,79 zł przeznaczono na fundusz remontowy budynków mieszkalnych pozwanej oraz pokrycie strat na funduszu remontowym dźwigów proporcjonalnie do powierzchni użytkowej mieszkań. Za uchwałą oddano 55 głosów, przeciwko 3 głosy, 1 osoba wstrzymała się od głosowania;

- nr 4, w której to uchwale oceniono pozytywnie działalność Zarządu za rok 2010 i udzielono absolutorium: Prezesowi M. R. (33 głosy za, 4 przeciwko) oraz Wiceprezesowi T. W. (36 głosów za, 3 głosy przeciwko);

- nr 5, w której to uchwale oceniono pozytywnie działalność zarządu pozwanej za rok 2013 i udzielono absolutorium: Prezesowi M. R. (56 głosów za, 4 przeciwko, 1 wstrzymujący się); oraz Wiceprezesowi R. S. (2) (57 głosów za, 3 głosy przeciwko, 2 głosy wstrzymujące się);

Głosowanie nad poszczególnymi uchwałami zostało odnotowane w protokole walnego zgromadzenia członków pozwanej. Podczas obrad odrzucono projekt uchwały w sprawie powołania Rady (...). Taka decyzja była związana z tym, że (...) chciała przejąć część uprawnień rady nadzorczej pozwanej.

W okresie od 3 listopada do 23 grudnia 2014 r. w pozwanej spółdzielni przeprowadzono lustrację obejmującą okres od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. W liście polustracyjnym stanowiącym podsumowanie badania stwierdzono w szczególności, że sytuacja finansowa spółdzielni w badanym okresie umożliwia terminową regulację wszelkich jej zobowiązań, tak o charakterze publiczno-prawnym jak i wobec kontrahentów. Nadto zalecono:

- dokonanie nowelizacji statutu w celu pełnego dostosowania jego postanowień do porządku prawnego ustalonego aktualnie obowiązującymi spółdzielnie mieszkaniowe przepisami prawa;
- zapewnienie pełnej spójności §12 pkt 1 regulaminu obrad walnego zgromadzenia z postanowieniami §83 Statutu;
- wyeliminowanie wykazanych przez lustrację niewłaściwości w funkcjonowaniu walnego zgromadzenia członków oraz zarządu spółdzielni oraz mankamenty w udokumentowaniu pracy jej organów,
- usunięcie wykazanych w trakcie przeglądu mankamentów w utrzymaniu nieruchomości pozwanej.

Członkowie rady nadzorczej pozwanej w piśmie z dnia 24 marca 2015 r. uznali, że zarzuty postawione przez powódkę co do prawidłowości zwołania i przebiegu walnego zgromadzenia członków odbytego w dniu 24 czerwca 2014 r. są bezzasadne.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka wniosła o stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwał podjętych podczas walnego zgromadzenia w dniu 24 czerwca 2014 r. Skutek stwierdzenia nieważności uchwały w postaci jej wyeliminowania z porządku prawnego *ex tunc*, czyli od daty jej podjęcia jest dalej idący niż skutek uchylenia uchwały, który następuje dopiero od dnia uprawomocnienia się wyroku, czyli *ex nunc*.

W myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, do spółdzielni mieszkaniowych stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze. W przedmiocie kontestacji uchwał podjętych przez walne zgromadzenie zastosowanie znajduje więc przepis art. 42 ustawy - Prawo spółdzielcze.

Legitymacja czynna powódki do wytoczenia powództwa oraz dochowanie przez nią sześciotygodniowego terminu na zaskarżenia uchwały nie budziły wątpliwości, nie były też kwestionowane przez stronę pozwaną. Kwestią kluczową była natomiast zgodność podjętych przez walne zgromadzenie uchwał z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, statutem, jak również przestrzeganie uzasadnionych interesów członków pozwanej spółdzielni.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka nie udźwignęła ciężaru udowodnienia zarówno co do zarzutów formalnych dotyczących zwołania zebrania / porządku obrad, jak również merytorycznych odnoszących się do samej treści uchwał.

Walne zgromadzenie pozwanej spółdzielni zostało zwołane prawidłowo. Członkowie zostali powiadomieni o terminie oraz porządku obrad w stosownym czasie. Za nietrafny Sad Okręgowy uznał argument powódki, jakoby każdy członek pozwanej miał otrzymać zawiadomienie w formie pisemnej za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Żaden przepis

prawa nie obliguje Zarządu pozwanej do takiej formy zawiadomienia. Idąc dalej, Sąd Okręgowy uznał, że zmiany porządku obrad dokonane były prawidłowo w fazie początkowej walnego zgromadzenia. W protokole odnotowano wyniki głosowań – propozycje wprowadzenia do porządku obrad nowych punktów nie zyskały aprobaty większości. Innymi słowy, wniosek Prezesa pozwanej o wykreślenie tych punktów został przyjęty. Notabene taki wniosek mógłby złożyć każdy członek spółdzielni, musiałby zostać poddany pod głosowanie.

Nawet gdyby przyjąć argumentację powódki co do tego, że w sposób nieuprawniony wykluczono pewne kwestie z porządku obrad w dniu 24 czerwca 2014 roku, to nie miałyby to wpływu na ważność procedowania nad zaskarżonymi uchwałami, na substrat zaskarżenia.

Prawomocny wyrok Sądu Okręgowego wydany w sprawie uchwał podjętych na walnym zgromadzeniu z 28 czerwca 2011 r. miał ten skutek, że powinno się odbyć oddzielne procedowanie nad uchwałami, których nieważność została stwierdzona, i tak też się stało. Jak wynika z protokołu walnego zgromadzenia z dnia 24 czerwca 2014 r., po bloku głosowań nad uchwałami obejmującymi swoim zakresem 2013 rok, ponownie poddano pod głosowanie uchwały za rok 2010. Nie sposób dopatrzeć się jakichkolwiek związków pomiędzy uchwałami dotyczącymi obu okresów.

Powódka wiele miejsca w swoich pismach procesowych poświęciła kwestii naruszenia zasad księgowych i rachunkowych. W związku z tym Sąd a quo wskazał, że zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo spółdzielcze, spółdzielnia prowadzi rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami. (art. 87). Oznacza to tyle, że zasady prowadzenia rachunkowości oraz tryb badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów określają przepisy ustawy o rachunkowości. Na tym tle uznać należy, że sąd rozpoznający sprawę o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwały nie bada zgodności z prawem sprawozdań finansowych, lecz prawidłowość procedowania nad uchwałami. Ocena sprawozdań należy do kompetencji biegłych rewidentów oraz walnego zgromadzenia członków pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej. Uchwała, która podlega weryfikacji, zatwierdza bądź odrzuca sprawozdawczość przedkładaną przez zarząd oraz radę nadzorczą. Nawet jeśli sprawozdawczość jest wadliwa, zaś z „politycznego” punktu widzenia organy statutowe cieszą się zaufaniem walnego zgromadzenia, nie można wywodzić stąd żądania o stwierdzenie nieważności bądź uchylenie uchwał.

Zatwierdzenie sprawozdań daje organom statutowym możliwość dalszego działania. Nie ma prawnego obowiązku poddawania sprawozdań finansowych kontroli zewnętrznych audytorów tak jak to powinny czynić przedsiębiorstwa działające na zasadzie zysku. Art. 91 i następane prawa spółdzielczego przewidują jedynie obowiązek przeprowadzenia lustracji spółdzielni co trzy lata. Takie lustracje odbyły się, wnioski wypływające z pracy (...) Mieszkaniowych (...) są w zasadzie pozytywne. Z merytorycznego punktu widzenia sprawozdania oceniono jako właściwe.

Walne zgromadzenie miało niczym nieskrępowaną możliwość uzależnienia zatwierdzenia sprawozdania finansowego od przedłożenia dodatkowych wyjaśnień. Wolą większości nie uczyniono takiego żądania, co samo w sobie nie oznacza sprzeczności z prawem, interesem powódki. Istotnie, dostrzega się zbyt małe zainteresowanie działalnością spółdzielni mieszkaniowych. Nie ma silnej grupy przedstawicieli, dysponujących odpowiednio dużą ilością głosów, która mogłaby zmusić zarząd do wyjaśnień. Stąd Sąd Okręgowy dostrzegł pewnego rodzaju automatyzm w zatwierdzaniu sprawozdań i innych działaniach podejmowanych na walnym zgromadzeniu. Nie sposób jednak z tego wysnuć wniosków, które umożliwiałyby wyeliminowanie zaskarżonych uchwał z obiegu prawnego.

Wobec powyższego, na podstawie art. 42 prawa spółdzielczego, stosowanego a contrario, Sąd Okręgowy oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 zdanie pierwsze 1 k.p.c. obciążając nimi powódkę jako przegrywająca spór.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka zaskarżając go w zakresie punktu pierwszego co do oddalenia powództwa w zakresie żądania stwierdzenie nieważności zmiany porządku obrad walnego zgromadzenia pozwanej w dniu 24 czerwca 2014 r.; o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 z dnia 24 czerwca 2014 r. walnego zgromadzenia pozwanej w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu pozwanej za 2013 r.;

o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nr 3 z dnia 24 czerwca 2014 r. walnego zgromadzenia pozwanej w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego pozwanej za 2013 r., oraz w zakresie punktu drugiego (apelacja z dnia 13 lipca 2015 r., sprostowanie apelacji z dnia 28 sierpnia 2015 r., pismo z dnia 12 października 2015 r. – k. 310 – 315, 322-323, 328).

W apelacji skarżąca zarzuciła naruszenie art. 32 ust. Konstytucji RP w związku z art. 42 §3 prawa spółdzielczego i art. 8³ ust. 13 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów oraz art. 58 k.c. w związku z art. 35 § 3 prawa spółdzielczego poprzez brak oceny czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy.

Z uzasadnienia apelacji wynika, że skarżąca kwestionuje prawidłowość postępowania pozwanej odnośnie złożonych wniosków przez część członków spółdzielni co do zmiany porządku obrad walnego zgromadzenia w dniu 24 czerwca 2014 r.

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części lub jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W piśmie z dnia 23 maja 2016 r. skarżąca zakwestionowała, aby pozwana sporządzając sprawozdawczość za 2013 r. stosowała się do wymogów zawartych w art. 4 ustawy o rachunkowości, wskutek czego sporządzona dokumentacja sprawozdawcza jest nierzetelna, niewiarygodna i nieużyteczna dla odbiorcy, a materiały przedstawiane na walnym zgromadzeniu nie zawierają kompletnej informacji o zaistniałych zdarzeniach gospodarczych w roku obrachunkowym. Do pisma tego dołączyła szereg dokumentów udostępnionych przez pozwaną, o które zwracała się już po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, a wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części nie może się ostać.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji oddalając powództwo w całości uchylił się od zbadania istoty sprawy w zakresie objętym zaskarżeniem, co stwarza podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w przedmiocie rozumienia pojęcia „nierozpoznanie istoty sprawy” wyrażonego w art. 386 §4 k.p.c. Otóż Sąd Najwyższy podkreśla przede wszystkim, że rozpoznanie istoty sprawy jest pojęciem węższym niż samo rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy w ogóle i oznacza ono zbadanie materialnej podstawy żądania pozwu oraz merytorycznych zarzutów pozwanego. Z kolei nierozpoznanie istoty sprawy to zaniechanie przez sąd badania tych właśnie elementów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22, wyrok z dnia 2 października 2002 r. I PKN 482/01, LEX nr 577445, postanowienie z dnia 26 listopada 2012 r. III SZ 3/12, LEX nr 1232797).

Natomiast oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2012 r. IV CZ156/12, LEX nr 1231340).

W rozpoznawanej sprawie w odniesieniu do żądań objętych zaskarżeniem w postępowaniu apelacyjnym stanowiło wyjaśnienie, czy spełnione są przesłanki z art. 58 k.c. do stwierdzenia nieważności uchwał nr 1 i 3 podjętych na walnym zgromadzeniu w dniu 24 czerwca 2014 r. w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu pozwanej za 2013 r. oraz zatwierdzenia sprawozdania finansowego pozwanej za 2013 r., ewentualnie - czy zachodzą przesłanki

z art. 42 § 3 prawa spółdzielczego do uchylenia uchwał, to jest ich sprzeczność z postanowieniami statutu, dobrymi obyczajami, godzenie w interes spółdzielni lub pokrzywdzenie członka spółdzielni.

Powódka w pozwie wyraźnie wskazała, że uchwała w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania zarządu za 2013 r. narusza dobre obyczaje, godzi w interesy powódki oraz interesy spółdzielni, a uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego narusza interes powódki, interes spółdzielni, oraz zasady rachunkowości. Argumentacja powódki nawiązuje zatem do ustawowych przesłanek uchylenia uchwały uregulowanych w art. 42 § 3 prawa spółdzielczego, a dodatkowo w odniesieniu do uchwały nr 3 - także do przesłanki stwierdzenia jej nieważności.

Powódka przedstawiła przy tym szereg zarzutów stawianych przez nią zaskarżonym uchwałom nawiązujących do po Sąd Okręgowy nadal prymat tencjalnych podstaw ich uchylenia bądź stwierdzenia nieważności, jak na przykład - w odniesieniu do uchwały numer 1 - brak informacji co do zamierzeń modernizacji sieci ciepłowniczej, brak informacji co do starań zarządu pozwanej o pozyskanie dotacji z funduszy unijnych oraz sposobu załatwiania skarg na pracę zarządu i spraw sądowych z powództwa członków spółdzielni przeciwko pozwanej oraz ponoszonych kosztów obsługi prawnej, nieprzedstawienie wykonania planu gospodarczego za 2013 r. Powódka wskazała także na rozbieżności w zakresie stanu środków w bilansie otwarcia na dzień 1 stycznia 2014 r. oraz zaistniałe jej zdaniem uchybienia związane z przedstawianiem sprawozdania na walnym zgromadzeniu, kiedy to wedle jej twierdzeń zostały odczytane dane liczbowe za 2012 r., a nie za 2013 r.

Natomiast w odniesieniu do uchwały numer 3 zatwierdzającej sprawozdanie finansowe za 2013 r. powódka zarzuciła w pozwie między innymi naruszenie zasad rachunkowości z uwagi na błędne wyliczenie wyniku finansowego za działalność eksploatacyjną z uwagi na wadliwe jej zdaniem zaliczenie do kosztów wydatków z poszczególnych, wymienionych w rozwinięciu tego zarzutu, co skutkuje zdaniem skarżącej wadliwym ustaleniem wysokości niedoboru. Swoje zastrzeżenia i wyliczenia powódka przedstawiła w stabelaryzowanej formie.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę skupił się na zarzutach formalnych związanych z prawidłowością zwołania walnego zgromadzenia członków na dzień 24 czerwca 2014 r. i prawidłowością procedowania nad zaskarżonymi uchwałami, biorąc pod uwagę szereg innych kwestii poruszanych przez powódkę w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Wprawdzie dostrzegł, że powódka kwestionuje także merytoryczną poprawność uchwał nr 1 i 3 dotyczących zatwierdzenia sprawozdania z działalności zarządu oraz sprawozdania finansowego, jednak zagadnienie to skwitował stwierdzeniem, że spółdzielnia prowadzi rachunkowość na zasadach określonych przepisami ustawy o rachunkowości (art.87 prawa spółdzielczego) ,a sąd nie bada zgodności z prawem sprawozdań finansowych lecz tylko prawidłowość procedowania nad uchwałami, natomiast wadliwość sprawozdawczości, w sytuacji zatwierdzenia sprawozdań przez organy spółdzielni, nie daje podstaw do stwierdzenia ich nieważności bądź uchylenia.

W ten sposób Sąd Okręgowy nadal prymat formalnej poprawności uchwały nad jej merytoryczną treścią, a zdaniem Sądu Odwoławczego ze stanowiskiem takim nie sposób się zgodzić. Przepis art. 42 § 2 prawa spółdzielczego wprost wskazuje, iż przesłanką nieważności uchwały może być jej sprzeczność z przepisami prawa, a brak podstaw do przyjęcia, aby mogła być to tylko sprzeczność z przepisami regulującymi tryb podejmowania uchwały. Natomiast z przesłanek uchylenia uchwały wskazanych w art. 42 § 3 prawa spółdzielczego jednoznacznie wynika, iż dla zbadania ich zaistnienia konieczne jest rozważanie, czy nie naruszają one postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzą w interesy spółdzielni albo mają na celu pokrzywdzenie jej członka. Wprawdzie zgodnie z art. 88a § 1 prawa spółdzielczego, roczne sprawozdania finansowe spółdzielni podlegają badaniu pod względem rzetelności i prawidłowości, a uchwałę w tym zakresie podejmuje rada nadzorcza, niemniej jednak Sąd Okręgowy nie odniósł się w ogóle do zarzutów powódki wyartykułowanych w pozwie, które jej zdaniem świadczą o niegospodarności działania organów pozwanej.

Sąd a quo odwołał się co prawda do sprawozdania z lustracji stwierdzając, że wnioski z niego wypływające są w zasadzie pozytywne, a z merytorycznego punktu widzenia sprawozdania oceniono jako właściwe, jednak stwierdzenie to nie może być uznane za wystarczające do uznania, iż zbadane zostały przesłanki do stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwał.

Mianowicie z pisma (...) Mieszkaniowych (...) z dnia 3 marca 2015 r. wynika, że lustracja nie obejmowała weryfikacji sprawozdań finansowych w trybie art. 64 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz weryfikacji rozliczeń kosztorysowych (k. 278 – 279), zatem protokół z lustracji nie może być wyłącznym dowodem pozwalającym a priori odeprzeć zarzuty powódki. Ponadto lustracja obejmowała okres trzech lat funkcjonowania spółdzielni i zakończyła się wnioskami podsumowującymi cały ten czas jej działalności, natomiast zaskarżone uchwały (będące przedmiotem obecnego postępowania) dotyczyły tylko jednego roku - 2013 i prawidłowości podejmowanych wówczas działań przez zarząd pozwanej. Okoliczność, że trzyletni okres działalności spółdzielni w obszarach objętych lustracją zgodnie z art. 91 § 2¹ prawa spółdzielczego został en bloc podsumowany pozytywnie nie wyklucza, że uchwały dotyczące zdarzeń z jednego tylko roku objętego lustracją mogą spełniać przynajmniej jedną z przesłanek z art. 42 § 2 i § 3 prawa spółdzielczego.

W konsekwencji w tym względzie powództwo zostało oddalone przedwcześnie, a dla oceny zaistnienia bądź niezastnienia przesłanek z art. 42 § 2 i 3 prawa spółdzielczego konieczne będzie co najmniej przesłuchanie powódki oraz przedstawicieli strony pozwanej na okoliczności dotyczące zarzutów stawianych przez powódkę uchwałom nr 1 i 3 będącym aktualnie przedmiotem rozpoznania, oraz ewentualnych dalszych dowodów w zależności od inicjatywy stron. Nie można także wykluczyć konieczności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego odpowiedniej specjalności, gdyby okazało się, że z uwagi na charakter zarzutów stawianych przez powódkę wskazanym uchwałom ich weryfikacja wymaga wiadomości specjalnych.

Natomiast co do popieranego przez powódkę żądania stwierdzenia nieważności zmiany porządku obrad walnego zgromadzenia w dniu 24 czerwca 2014 r., to Sąd Apelacyjny wskazuje, że jak wynika z części motywacyjnej uzasadnienia Sądu a quo, Sąd ten rozpoznając żądania z pozwu odnosił się wyłącznie do żądań stwierdzenia nieważności uchwał albo ich uchylecia (str. 16 verte) uzasadnienia. Wprawdzie Sąd skonstatował dalej, że zmiany porządku obrad w fazie początkowej obrad zgromadzenia nastąpiły prawidłowo, jednak konstatacji tej nie odniósł do zawartego w pozwie żądania powódki domagającej się stwierdzenia nieuprawnionego procedowania przez walne zgromadzenie w dniu 24 czerwca 2014 r. nad uzupełnionym porządkiem obrad, lecz tylko do kwestii ważności podjętych na zgromadzeniu uchwał.

W ocenie Sądu Odwoławczego, taki sposób sformułowania żądania jak uczyniła to powódka, nakładał na Sąd pierwszej instancji w pierwszym rzędzie obowiązek rozważenia, czy członkowi spółdzielni w ogóle przysługuje takowe roszczenie, z którym może wystąpić na drogę sądową, skoro te same twierdzenia były dla powódki podstawą formułowania tezy o nieważności uchwał podjętych na walnym zgromadzeniu w dniu 24 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy natomiast pominął w ogóle powyższe żądanie powódki, przechodząc od razu do kwestii wpływu podnoszonych przez nią zarzutów co do zmiany porządku obrad na ważność podjętych uchwał. Powódka natomiast - jak wynika z zakresu zaskarżenia przez nią wyroku Sądu pierwszej instancji - traktuje powyższą okoliczność jako samodzielne roszczenie, a nie tylko jako jedną z przesłanek ważności i skuteczności skarżonych przez nią uchwał.

Sąd Okręgowy winien zatem przy ponownym rozpoznaniu sprawy rozważyć dopuszczalność wystąpienia z takim żądaniem, gdyż brak jakiegokolwiek wyводу odnoszącego się do powyższego roszczenia nie pozwala na kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku w tym zakresie.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Leszek Jantowski SSA Dorota Gierczak SSA Małgorzata Zwierzyńska